

فصل بیست و دوم:

حساب‌های استانی

همان طور که سیستم حسابهای ملی چارچوب حسابداری جامع و منسجمی برای تنظیم و ارائه داده‌های اقتصادی کشور به دست می‌دهد، حسابهای منطقه‌ای نیز همین چارچوب را در سطح مناطق عرضه می‌کند. تهیه و در دست داشتن چنین حساب‌هایی به مطالعه و شناخت برخی پتانسیل‌های موجود در مناطق مختلف کمک کرده و امکان هر نوع سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری اقتصادی و یا برنامه‌ریزی منطقه‌ای را ممکن می‌سازد. نقش شایان توجه این حساب‌ها در برنامه‌ریزی‌های منطقه‌ای به گونه‌ای است که تحقق اهداف این برنامه‌ریزی‌ها بدون استفاده از یافته‌های مزبور امکان‌پذیر نیست.

با استفاده از این آمارها می‌توان مناطقی را که نیاز به حمایت دارند شناسایی کرده و میزان نابرابری‌ها را اندازه‌گیری نمود.

ضمن این که مدیریت علمی و پیشرفته در هر سطح جغرافیایی نیازمند اطلاعات دقیق و مفصل است.

در تهیه حسابهای منطقه‌ای، تنظیم حساب تولید که اولین حساب و مهم‌ترین آنها می‌باشد به عنوان اولین هدف در نظر گرفته شده است. هدف کلی حساب تولید، محاسبه تولید ناخالص داخلی منطقه به منظور استفاده در برنامه‌ریزی‌های اجتماعی و اقتصادی منطقه است. آمارهای ارائه شده در این فصل شامل محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار، ارزش افزوده و ستانده و مصرف واسطه بخشهای عمده اقتصادی می‌باشد. از سال ۱۳۷۹ تهیه حسابهای منطقه‌ای در استان یزد انجام شد.

تعاریف و مفاهیم به کار رفته در این فصل به شرح زیر است:

محصول ناخالص داخلی: محصول ناخالص داخلی برابر است با ارزش مجموع کالاها و خدماتی که در قلمرو داخلی کشور تولید می‌شود. به عبارت دیگر، محصول ناخالص داخلی معادل است با مجموع ارزش افزوده ایجاد شده توسط تولیدکنندگان مقیم و غیر مقیم، در قلمرو داخلی

کشور. محصول ناخالص داخلی، برای یک دوره زمانی معین (معمولاً یک سال تقویمی یا ملی) برآورد و ارائه می‌شود.

ستانده: ستانده هر واحد تولیدی، مجموع کالاها و خدماتی است که در آن واحد تولید می‌شود و برای استفاده در دسترس قرار می‌گیرد. سهمی از کالاها و خدمات که تا پایان دوره حسابداری به صورت ناتمام یا کار در جریان ساخت باقی مانده باشد جزو ستانده واحد به حساب می‌آید. کالاها و خدماتی که در یک واحد در دوره حسابداری معین تولید و در همان دوره در دیگر فرایندهای تولید آن واحد مصرف می‌شود جزو ستانده آن واحد منظور نمی‌شود. ستانده به سه دسته تقسیم می‌شود: ستانده بازاری، ستانده تولید شده برای خود مصرفی نهایی و تشکیل سرمایه به حساب خود و سایر ستانده‌های غیر بازاری.

ارزش افزوده: ارزش افزوده، ارزش اضافی ایجاد شده در جریان تولید است. تفاوت بین ارزش ستانده و مصرف واسطه را در هر فعالیت اقتصادی را ارزش افزوده ناخالص می‌گویند. پس از کسر مصرف سرمایه ثابت ارزش افزوده ناخالص، ارزش افزوده خالص به دست می‌آید.

مصرف سرمایه ثابت: مصرف سرمایه ثابت، عبارت از کاهش ارزش جاری موجودی دارایی‌های ثابت است که در اثر از بین رفتن فیزیکی، از مد افتادگی عادی و حوادث معمولی در دارایی‌های تحت مالکیت و مورد استفاده یک تولید کننده در یک دوره حسابداری پدید می‌آید.

مالیات بر تولید و واردات: مالیات‌هایی هستند که بر کالاها و خدمات، در زمانی که تولید شده اند، فروخته شده‌اند یا به مصارف دیگری رسیده‌اند و با ازخارج وارد شده‌اند، تعلق می‌گیرد.

مالیات بر تولید و واردات، منطبق با واژه سنتی مالیات‌های «غیرمستقیم» است که در سیستم حساب های ملی سابق به کار برده می‌شد. مالیات بر تولید و واردات به دو گروه جزیی‌تر تقسیم می‌شوند:

- مالیات بر محصول.

- سایر مالیات‌های بر تولید.

مالیات بر محصول: مالیات تعلق گرفته بر یک واحد کالا یا خدمت است که به صورت مبلغ مشخصی برای هر واحد مقدار کالا یا درصد مشخصی از قیمت یک واحد کالا یا خدمت مبادله شده تعیین می‌شود. انواع مالیات بر محصول به شرح زیر می‌باشد:

- مالیات از نوع مالیات ارزش افزوده (VAT): مالیات تعلق گرفته بر کالاها و خدمات است که در مراحل مختلف توسط بنگاه‌های اقتصادی اخذ می‌گردد ولی نهایتاً کل آن توسط خریدار نهایی پرداخت می‌شود.

لازم به ذکر است که این نوع مالیات در ایران مورد ندارد. - مالیات و حقوق گمرکی بر واردات: عبارت از مالیات تعلق گرفته بر کالاهاست که هنگام عبور از مرزهای گمرکی یا مرزهای اقتصادی قابل پرداخت می‌باشد. این نوع مالیات همچنین شامل مالیات تعلق گرفته بر خدماتی است که توسط

تولیدکنندگان غیر مقیم به واحدهای نهادی مقیم ارائه می‌شود.

- مالیات بر صادرات: مالیات تعلق گرفته بر کالاهایی است که از قلمرو اقتصادی خارج می‌شوند و هنگام خروج از مرز قابل پرداخت می‌شود.

این نوع مالیات همچنین شامل مالیات تعلق گرفته بر خدماتی است که به واحدهای غیرمقیم ارائه می‌شود. به طور کلی مالیات بر محصول، واردات و صادرات مالیات‌هایی هستند که بر کالاها و خدمات تعلق می‌گیرند و در اثر تولید، فروش، انتقال، کرایه کالا یا ارائه‌ی خدمت قابل پرداخت می‌شوند.

سایر مالیات‌های بر تولید: کلیه مالیات‌هایی را در بر می‌گیرد که یک بنگاه در نتیجه اشتغال به تولید (به غیر از مالیات بر محصول)، موظف به پرداخت آن است. این نوع مالیات، مالیات بر سود یا مالیات بر درآمدهای دریافت شده توسط بنگاه را در بر نمی‌گیرد و مالیاتی است که صرفنظر از سودهی تولید قابل پرداخت است، نظیر مالیات بر زمین، دارایی‌های ثابت و نیروی کار بکار گرفته شده در فرایند تولید یا فعالیت‌ها و مبادلات ویژه.

۱-۲۲- محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار بر حسب ارزش افزوده در بخش‌های عمده اقتصادی
(میلیارد ریال)

شرح	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶
ارزش افزوده (جمع)	۱۳۹۸۰/۷	۱۶۶۵۰/۸	۲۲۹۸۵/۴	۳۰۴۴۱/۲	۳۸۸۷۹/۸
کشاورزی، شکار و جنگلداری	۱۹۵۱/۹	۱۹۷۱/۲	۲۲۴۷/۰	۲۹۱۲/۸	۳۹۷۲/۵
ماهیگیری	۳/۹	۴/۱	۵/۶	۶/۵	۷/۳
معادن	۹۸۵/۸	۱۱۱۵/۳	۲۸۲۳/۶	۲۵۴۳/۲	۴۷۰۱/۲
صنعت	۲۷۸۹/۷	۳۱۸۰/۸	۴۱۴۸/۰	۷۳۰۲/۷	۹۵۴۵/۶
تأمین برق، گاز و آب	۳۱۲/۷	۳۸۱/۴	۴۱۵/۰	۵۴۰/۷	۸۲۷/۴
ساختمان	۹۳۵/۶	۹۴۹/۰	۱۹۰۹/۵	۳۲۱۳/۴	۳۱۷۶/۶
عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۶۵۳/۴	۲۱۳۵/۴	۲۷۹۷/۹	۳۳۰۰/۴	۴۱۲۲/۶
هتل و رستوران	۱۳۳/۵	۱۶۴/۶	۱۸۶/۰	۲۲۴/۷	۲۹۷/۰
حمل و نقل، انبار داری و ارتباطات	۱۳۱۴/۶	۱۶۸۴/۱	۲۰۰۴/۳	۲۵۶۷/۰	۳۱۲۲/۴
واسطه گری های مالی	۳۰۰/۱	۴۵۰/۵	۵۹۶/۰	۷۲۹/۲	۸۷۲/۶
مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار	۱۰۶۲/۱	۱۳۹۸/۷	۱۶۰۸/۱	۲۱۲۳/۷	۲۷۹۷/۵
اداره امور عمومی، دفاعی و تأمین اجتماعی	۷۰۵/۲	۸۰۶/۳	۱۰۰۹/۴	۱۲۱۷/۶	۱۳۳۵/۳
آموزش	۸۸۴/۱	۱۰۷۱/۳	۱۵۵۷/۸	۱۹۳۲/۶	۱۸۳۵/۷
بهداشت و مدد کاری اجتماعی	۷۴۴/۰	۱۱۰۸/۹	۱۳۷۸/۶	۱۵۰۹/۶	۱۸۵۲/۷
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۲۰۴/۲	۲۲۹/۳	۲۹۸/۷	۳۱۷/۰	۴۱۳/۴
خالص مالیات بر واردات	۷۵/۵	۱۳۵/۴	-۶۵/۷	-۶۴/۵	۳۰۶/۷
مالیات بر واردات	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
سویسید بر واردات	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار	۱۴۰۵۶/۲	۱۶۷۸۶/۲	۲۲۹۱۹/۷	۳۰۳۷۶/۷	۳۹۱۸۶/۵

اختلاف سرجمع با اجزا به دلیل تبدیل ارقام از میلیون ریال به میلیارد ریال (گرد شدن اعداد) می باشد.

مأخذ- مرکز آمار ایران

۲۲-۲- ستانده بخشهای عمده اقتصادی (میلیارد ریال)

۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	شرح
۷۰۰۹۰/۸	۵۵۸۱۸/۶	۳۹۸۱۷/۲	۳۰۱۵۱/۷	۲۴۶۱۷/۶	جمع
۶۹۴۷/۷	۵۲۰۲/۴	۳۹۰۳/۸	۳۵۹۶/۲	۳۳۹۸/۶	کشاورزی، شکار و جنگلداری
۱۱/۳	۱۰/۷	۸/۵	۶/۳	۵/۹	ماهگیری
۶۳۴۱/۵	۳۸۴۴/۵	۳۴۰۲/۹	۱۵۷۶/۲	۱۳۸۲/۵	معادن
۲۶۴۵۶/۵	۲۰۰۹۷/۴	۱۲۵۲۵/۴	۱۰۲۹۹/۹	۸۰۰۸/۴	صنعت
۱۳۰۱/۸	۹۶۵/۱	۷۶۵/۱	۶۱۷/۴	۵۱۴/۲	تأمین برق، گاز و آب
۷۴۵۸/۶	۷۵۸۹/۹	۴۵۶۵/۲	۲۳۸۲/۰	۲۲۹۷/۰	ساختمان
۴۷۲۷/۸	۳۸۰۶/۱	۳۱۷۸/۶	۲۴۳۷/۹	۱۸۶۳/۱	عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها
۵۴۵/۱	۴۱۳/۲	۳۴۱/۱	۲۹۴/۰	۲۴۳/۱	هتل و رستوران
۴۳۶۶/۰	۳۵۵۴/۴	۲۹۵۶/۳	۲۴۱۶/۹	۱۸۶۶/۳	حمل و نقل، انبار داری و ارتباطات
۱۱۳۰/۲	۹۲۱/۷	۷۳۱/۲	۵۶۸/۲	۳۹۱/۴	واسطه گری های مالی
۳۷۲۱/۹	۳۰۱۹/۷	۲۱۲۷/۸	۱۸۱۶/۵	۱۴۲۳/۲	مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار
۱۷۲۴/۳	۱۵۹۱/۲	۱۲۹۱/۶	۱۰۷۱/۶	۸۹۴/۶	اداره امور عمومی، دفاعی و تأمین اجتماعی
۲۱۰۶/۷	۲۱۷۴/۵	۱۷۸۸/۹	۱۲۵۷/۹	۱۰۳۱/۳	آموزش
۲۶۹۱/۴	۲۱۸۹/۵	۱۸۰۴/۷	۱۴۵۰/۳	۹۷۷/۸	بهداشت و ممدد کاری اجتماعی
۵۵۹/۹	۴۳۸/۶	۴۲۶/۰	۳۶۰/۶	۳۲۰/۳	سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی

اختلاف سرجمع با اجزا به دلیل تبدیل ارقام از میلیون ریال به میلیارد ریال (گرد شدن اعداد) می باشد.

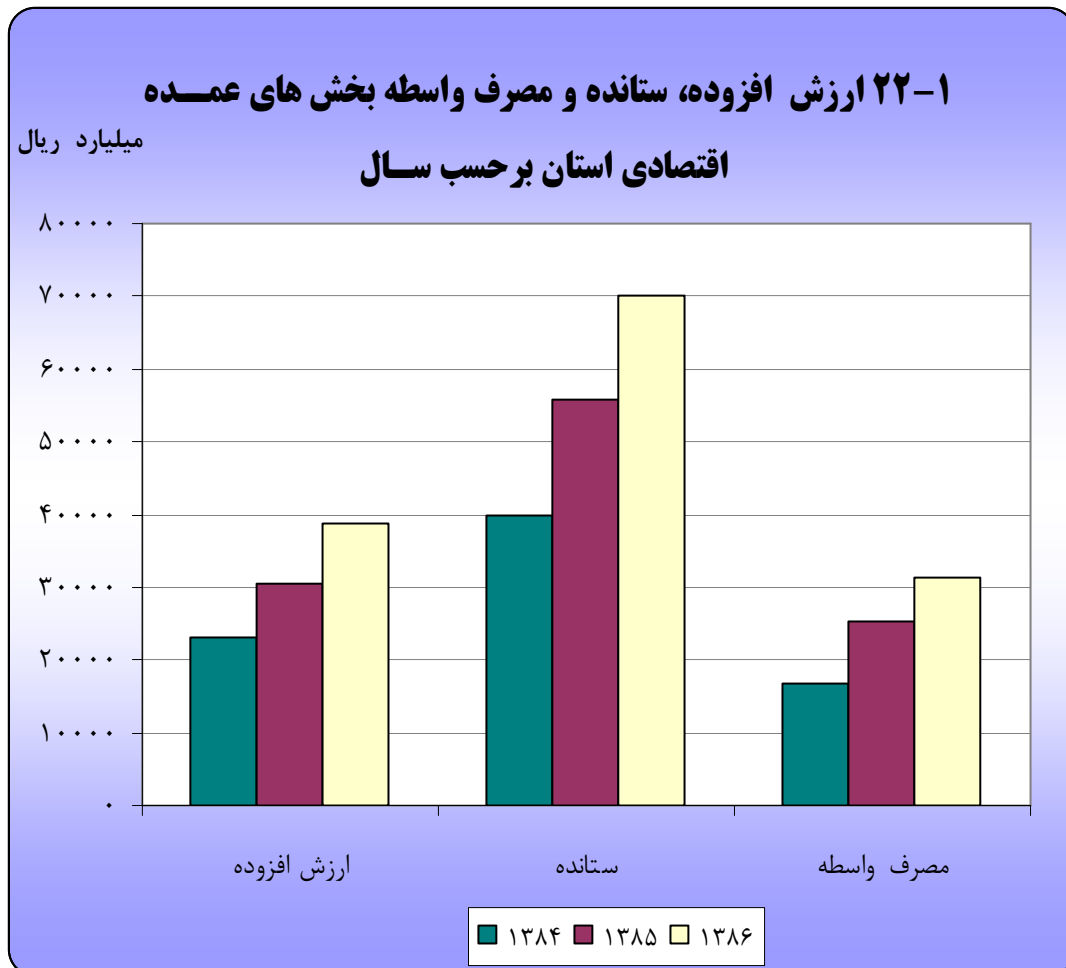
مأخذ- مرکز آمار ایران

۳-۲۲- مصرف واسطه بخش های عمده اقتصادی (میلیارد ریال)

شرح	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶
جمع	۱۰۶۳۶/۸	۱۳۵۰۰/۵	۱۶۸۳۱/۷	۲۵۳۷۷/۶	۳۱۲۱۱
کشاورزی، شکار و جنگلداری	۱۴۴۶/۷	۱۶۲۵/۰	۱۶۵۶/۸	۲۲۸۹/۶	۲۹۷۵/۳
ماهیگیری	۲/۱	۲/۲	۲/۹	۴/۱	۴/۰
معادن	۳۹۶/۷	۴۶۰/۸	۵۷۹/۳	۱۳۰۱/۳	۱۶۴۰/۳
صنعت	۵۲۱۸/۷	۷۱۱۹/۱	۸۳۷۷/۴	۱۲۷۹۴/۷	۱۶۹۱۰/۹
تأمین برق، گاز و آب	۲۰۱/۴	۲۳۶/۰	۳۵۰/۲	۴۲۴/۴	۴۷۴/۴
ساختمان	۱۳۶۱/۴	۱۴۳۳/۰	۲۶۵۵/۷	۴۳۷۶/۵	۴۲۸۱/۹
عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۲۰۹/۷	۳۰۲/۴	۳۸۰/۷	۵۰۵/۷	۶۰۵/۲
هتل و رستوران	۱۰۹/۶	۱۲۹/۳	۱۵۵/۱	۱۸۸/۵	۲۴۸/۱
حمل و نقل، انبار داری و ارتباطات.	۵۵۱/۷	۷۳۲/۶	۹۵۲/۰	۹۸۷/۴	۱۲۴۳/۶
واسطه گری های مالی	۹۱/۳	۱۱۷/۷	۱۳۵/۲	۱۹۲/۵	۲۵۷/۶
مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار	۳۶۱/۰	۴۱۷/۸	۵۱۹/۷	۸۹۶/۰	۹۲۴/۵
اداره امور عمومی، دفاعی و تأمین اجتماعی	۱۸۹/۴	۲۶۵/۳	۲۸۲/۲	۳۷۳/۵	۳۸۹/۰
آموزش	۱۴۷/۲	۱۸۶/۶	۲۳۱/۱	۲۴۱/۹	۲۷۱/۰
بهداشت و مدد کاری اجتماعی	۲۳۳/۸	۳۴۱/۳	۴۲۶/۲	۶۷۹/۹	۸۳۸/۷
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۱۶/۱	۱۳۱/۴	۱۲۷/۲	۱۲۱/۶	۱۴۶/۵

اختلاف سرجمع با اجزا به دلیل تبدیل ارقام از میلیون ریال به میلیارد ریال (گرد شدن اعداد) می باشد.

مأخذ- مرکز آمار ایران

مینا: جدول ۴-۲۱